

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

27 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de avocatul Botnaru Grigore în numele inculpatei și de inculpată, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2022, în cauza penală privind-o pe

BOTNARIUC Uliana XXXXX, născut la
XXXXX, originară și domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.10.2021 – 29.12.2021;

Instanța de apel: 20.01.2022 – 06.04.2022;

Instanța de recurs: 06.07.2022 – 27.10.2022.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Central, din 29 decembrie 2021, Botnariuc Uliana a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 15 (cincisprezece) ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

S-a încasat din contul inculpatei în beneficiul statului cheltuielile judiciare în mărime de 2310 (două mii trei sute zece) lei.

A fost soluționată chestiunea privitor la corpurile delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Botnariuc Uliana la 05.08.2021, aproximativ orele 23:00, aflîndu-se în stare de ebrietate la domiciliul propriu, situat în XXXXX, acționând cu intenție directă, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, avînd scopul omorului lui Țabur Petru, în timp ce ultimul se afla la domiciliul acesteia și dormea, cu deosebită cruzime, cu ajutorul unui topor i-a aplicat mai multe lovituri, cauzîndu-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 202122D0202 din 06.09.2021 vătămare gravă a integrității corporale și sănătății, prin care a creat un pericol real pentru viața și sănătatea persoanei, însă care din circumstanțe independente de voința făptuitorului nu și-a produs efectul.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Botnariuc Uliana a comis infracțiunea prevăzută de art. 27, 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, conform semnelor calificative: ”tentativă la omorul unei persoane cu deosebită cruzime”.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri avocatul Mereuță Victor în interesele inculpatei și inculpata prin care au solicitat casarea sentinței Judecătoriei Hîncești.

3.1 Avocatul Mereuță Victor în interesele inculpatei a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului pentru prima instanță prin care să fie achitată Botnariuc Uliana pe capătul de acuzare de învinuire a comiterii infracțiunii prevăzută de art. 27, 145 alin. (2) Cod penal, cu recalificarea acțiunilor din art. 27, 145 alin. (2) Cod penal în art. 151 alin. (1) Cod penal.

În motivarea apelului apelantul a indicat că pedeapsa aplicată față de inculpată este una prea aspră deoarece acțiunile lui Botnariuc Uliana nu sunt calificate și încadrate ca infracțiune prevăzute la art. 27, 145 Cod penal.

3.2 Inculpata Botnariuc Uliana în cererea de apel a solicitat casarea sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 29 decembrie 2021, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului pentru prima instanță prin care ea să fie achitată.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2022, apelurile depuse de avocatul Mereuță Victor în interesele inculpatei și inculpata au fost respinse ca nefondate, sentința s-a menținut fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, analizând probele cercetate în ședința instanței de apel și apreciindu-le, din punct de vedere al coroborării lor cu celelalte probe, analizate, a constatat că ele demonstrează cu certitudine vina inculpatei în comiterea infracțiunii imputate prin prisma prevederilor art.101 Codul de procedură penală și că acțiunile inculpatei au fost corect calificate de către prima instanță. Vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, a fost dovedită pe deplin în baza probelor prezentate la cauza penală care au demonstrat vinovăția acesteia în afara oricărui dubiu rezonabil.

Instanța de apel a reținut că partea apărării considera că acțiunile lui Botnariuc Uliana urmau a fi corect calificate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal– vătămarea intenționat gravă a integrității corporale care au provocat decesul victimei.

Față de poziția apărării instanța de apel a menționat că potrivit doctrinei penale, obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 145 Cod penal îl constituie relațiile sociale cu privire la viața persoanei. Astfel, examinând în ansamblu cumulul de probe prezentate și anexate la cauza penală atât de partea acuzării cât și de partea apărării, s-a constatat cu certitudine că fapta imputată inculpatei ce constituie o infracțiune contra vieții persoanei a avut loc la data de 05.08.2021, în orele 23:00.

Totodată, s-a constatat cu certitudine faptul că prin acțiunile intenționate ale inculpatei, aceasta a dorit realizarea laturii obiective a infracțiunii de omor a victimei Țabur Petru, însă din anumite circumstanțe care nu au depins de inculpată nu a fost realizată până la sfârșit latura obiectivă de omor, faptul dat fiind calificat și încadrat în privința inculpatei ca fiind tentativă de omor.

Astfel, alegațiile apărării că acțiunile lui Botnariuc Uliana urmează a fi corect calificate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, nu pot fi reținute, or, vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății în varianta-tip este incriminată la alin.(1) art.151 Cod penal: vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață ori care a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente.

Potrivit doctrinei, dacă acțiunile violente au condus la vătămarea integrității corporale sau a sănătății, iar decesul victimei nu s-a produs din cauze independente de voința făptuitorului, atunci cele comise vor forma tentativa de omor (în cazul intenției directe) sau vătămarea intenționată- gravă, medie sau ușoară- a integrității corporale sau a sănătății (în cazul intenției indirecte). Astfel, în vederea delimitării tentativei de omor de infracțiunea prevăzută la art.151 Cod penal, este necesar, întâi de toate, ca, în temeiul criteriilor conturate în art. 151 Cod penal, să se stabilească care anume tip de intenție a manifestat făptuitorul- intenție directă sau intenție indirectă.

Totodată, deși Botnariuc Uliana vina în comiterea infracțiunii imputate a recunoscut parțial, totuși acesta a relatat instanței în detaliu toate acțiunile comise, faptul că aceasta nu este de acord cu învinuirea adusă în care s-a reținut că a aplicat multiple lovituri cu toporul inclusiv în regiunea organelor vitale, a fost susținută în totalitate de raportul de expertiză și documentele medicale. În declarațiile ultimei s-a mai reținut că ea a recurs la astfel de acțiuni din cauză că el s-a exprimat în adresa ei cu cuvinte necenzurate, se temea să doarmă cu el în casă din cauză că cu o seară înainte a fost abuzată sexual de victimă.

Privitor la numirea pedepsei penale, instanța de apel a conchis că instanța de fond la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite care se atribuie la categoria infracțiunilor excepțional de grave prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de motivul acesteia, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție, cu deosebită cruzime, de personalitatea celei vinovate, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatei.

Astfel, inculpata se afla la evidența medicului psihiatru din anul 2019 cu diagnoza „Tulburare organică de personalitate” (f.d. 76), inclusiv aceasta se afla la evidența medicului narcolog din anul 2016 cu diagnoza consum de alcool, sindromul de dependență (f.d.109), la locul de trai se caracteriza negativ și era agresivă în societate, Botnariuc Uliana anterior a mai fost atrasă la răspundere penală fiind cu antecedentele penale stinse (f.d. 110, 113-114), iar potrivit cazierului contravențional

inculpata a fost atrasă la răspundere contravențională în perioada anilor 2017-2018 în baza art.69, 355, 104 și 354 Cod contravențional (f.d. 115). Ca circumstanțe atenuante s-a constatat recunoașterea parțială a vinovăției, iar circumstanțe agravante nu au fost stabilite.

În sensul dat, instanța de apel a considerat pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 15 ani ca fiind una întemeiată în raport cu pedeapsa penală care a fost aplicabilă la caz. Scopul privind corectarea și reeducarea inculpatei va fi pe deplin atins, doar prin menținerea pedepsei stabilite de instanța de fond, sub formă de închisoare cu executare în penitenciar de tip închis.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, *avocatul Botnaru Grigore în numele inculpatei și inculpata au depus recursuri ordinare*, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău.

6.1 *Avocatul Botnaru Grigore în interesele inculpatei în recursul ordinar*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea totală a deciziei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de reîncadrare a acțiunilor inculpatei în baza art. 151 alin. (1) Cod penal.

În motivare recurentul a invocă că, instanța de apel nu a ținut cont de declarațiile inculpatei în instanța de fond, unde ultima a declarat că deoarece Țabur Petru a aruncat spre ea un scaun, a mers și a luat un topor și în timp ce ultimul dormea în casă jos la podea, i s-a făcut rău, negru în fața ochilor, și i-a aplicat 2-3 lovituri cu toporul în partea stângă a regiunii capului, după care a apelat la serviciul 112.

În cadrul ședinței instanței de apel, inculpata a susținut declarațiile sale date în instanța de fond, indicând că intenția s-a nu a fost de a omorî partea vătămată.

Recurentul a menționat că în acea seară, inculpata ar fi fost violată de Țabur Petru, pe faptul dat fiind pornită urmărirea penală.

6.2 *Inculpata în recursul său ordinar*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei și rejudecarea cauzei cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de reîncadrare a acțiunilor sale în baza art. 156 Cod penal.

În motivare recurenta a invocat că instanțele de judecată nu au atras atenție asupra motivului acțiunilor sale, nu a apreciat fiecare probă în parte și circumstanțele în care s-a comis infracțiunea.

6.3 *Inculpata a depus recurs ordinar suplimentar*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei cu rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În motivare recurenta a invocat că:

- în acțiunile sale nu sunt elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal;

- sentința este ilegală și neîntemeiată, nu a fost dovedită vinovăția sa în comiterea infracțiunii, iar probele acumulate și declarațiile ei nu dovedesc intenția directă a ultimei sau pregătirea din timp a toporului pentru comiterea infracțiunii;

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor din cererea de apel;
- consideră necesară recalificarea acțiunilor din art. 27, 145 alin. (2) Cod penal în art. 155 sau 156 Cod penal;
- declarațiile inculpatei au fost obținute în urma maltratării de către colaboratorii de poliție.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor ordinare, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile- recursurile avocatul Botnaru Grigore în numele inculpatei și inculpatei din 20.06.2022 ca fiind vădit neîntemeiate și recursul suplimentar al inculpatei din 28.06.2022 ca fiind depus tardiv.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.*

Din textul recursurilor declarate de avocatul Botnaru Grigore în numele inculpatei și inculpată se constată că s-au invocat temeiurile de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10) și 12) Cod de procedură penală și se critică soluția instanței de apel, din motiv că, în opinia lor, instanța eronat a calificat acțiunile inculpatei.

În același timp, recurenții nu au concretizat care din temeiurile pct. 6) le pun la baza cererilor de recurs și prin ce se confirmă aceste temeiuri, iar alegerea din oficiu de către instanța de recurs a temeiului din cele 5 menționate de legislator este inadmisibilă și prin urmare, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu-și găsesc confirmare la examinarea cauzei în ordine de recurs ordinar.

Suplimentar, recurenții critică modalitatea de apreciere a probelor de către instanțele de judecată ce ar dovedi că inculpata a comis infracțiunea prevăzută de 27, 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, critica aprecierii probelor, care la caz comportă o solicitare de reapreciere a acestora, ceea ce nu poate fi supusă analizei la etapa examinării cauzei în ordine de recurs ordinar, deoarece instanța de recurs este abilitată de a se pronunța asupra chestiunilor de drept, care constituie erori cu caracter procedural sau material, iar aprecierea probelor constituie o chestiune de fapt, ce ține de judecarea fondului cauzei, judecare care nu se înfăptuiește de către instanța de recurs.

Colegiul penal atrage atenția că, inculpata nu a avut careva obiecții față de

probatoriul anexat la dosar, în special declarațiile sale. Conform proceselor verbale, inculpata nu a menționat că nu este de acord cu declarațiile depuse sau că a fost maltrată de OUP, ce contrazice cu cele indicate în recursul ordinar suplimentar, mai mult ca atât, despre maltratare nici nu a invocat în apel, ceea ce conform alin. (2) Cod de procedură penală nu poate fi invocat în recurs.

Referitor la temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, invocat de recurenți, Colegiul penal menționează că nu și-au găsit confirmare și este contrară poziției apărării privind recalificarea infracțiunii inculpatei din art. 27, 145 alin. (2) lit. j) Cod penal.

Mai mult, inculpata în recursurile sale separate a solicitat recalificarea în art. 155 sau 156 Cod penal, cerințe ce nu au fost invocate în cadrul instanței de apel. Or, conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiurile pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel. În speță, inculpata a fost de acord și a susținut poziția avocatului în cadrul instanței de apel privind reîncadrarea acțiunilor conform art. 151 Cod penal și nu a prezentat careva obiecții la capitolul dat.

Privitor la solicitarea avocatului Botnaru Grigore de recalificarea acțiunilor în baza art. 151 Cod penal, instanțele de fond și de apel, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, au examinat complet și obiectiv probele administrate, verificându-le sub aspectul pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, atât cele ale apărării, cât și cele ale acuzării, care au demonstrat că Botnariuc Uliana a comis infracțiunea prevăzută de art. 27, 145 alin. (2) lit. j) Cod penal. Recurentul nu a prezentat argumente ce ar demonstra prezența erorii în calificarea infracțiunii incriminate prin rechizitoriu, iar simpla invocare a probelor nu motivează intervenția instanței de recurs în latura calificării acțiunilor acesteia. Iar faptul că Botnariuc Uliana a recunoscut parțial vinovăția în comiterea respectivei infracțiuni a fost considerat de instanță drept o metodă de apărare, dar care se combate prin cumulul de probe administrat.

Precum rezultă din conținutul hotărârii instanței de apel, această problemă a fost abordată în instanțe și au fost date răspunsuri privitor la menținerea soluției primei instanțe și prezența intenției directe de omor în acțiunile inculpatei, soluție pe care Colegiul penal o însușește și nu consideră necesar de a se expune din nou în acest aspect.

În altă ordine de idei, supunând analizei subsidiare actele cauzei, se reține că eroarea de drept semnalată de avocatul Botnaru Grigore și stipulată în pct. 10) din alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală – *aplicarea pedepsei individualizate contrar prevederilor legale*, în speță, de asemenea nu a fost admisă de instanța de apel. La trasarea acestei concluzii, instanța de recurs are ca bază argumentele temeinice și pertinente expuse în textul deciziei recurate la **pct. 5**, care cad sub incidența nemijlocită a circumstanțelor de fapt din dosar și se mențin în vigoare până în prezent.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de judecată nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că decizia contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că inculpatei i s-a aplicat pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

În acest punct de analiză, Colegiul penal consideră necesar de a face trimitere și la jurisprudența constantă a Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție (*cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010*).

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal concluzionează că instanța de apel a pronunțat o decizie legală, întemeiată și motivată.

Prin urmare, având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar criticele din recursul înaintat nu și-au găsit confirmare, urmând a fi declarate inadmisibile ca vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocatul Botnaru Grigore în numele inculpatei și de inculpată, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2022, în cauza penală privind-o pe BOTNARIUC Uliana XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 decembrie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN